

aran. *nene*, *nona*, it. *nonno*, -a), Apúlia *meninna*, *énna* 'xicota' (Rohlf's, *RLiR* VII, 150; *Le Gc.*, § 200).

Els noms del dit xic ho amplien, per més que en aquests s'hi compliquen corrents lingüístics diferents: els paral·lels al nostre *menovell*, de què hem parlat ja a *MENYS*, com a provinents del radical de *MINUERE*, -UARE, i els pertanyents al cast. antiq. MARGARITE (*DCEC/DECH*). Però alguns s'ajusten bé al nostre tipus. Port. minhoto *menino/minino*, gall. NE. *dedo meniño*, ast. or. *mañin*, alt-bearnès *dit menin* (Aspa o Baretons), Rohlf's, *l. c.*; i ja m'he referit a l'it. *mignolo* (que no sols és literari, sinó dialectal des de Toscana a Úmbria i Roma), però va acompanyat per *ditto migno* a Città di Castello, i *ditu mignu(l)u* a Bari i a Còrsega. Per a més variants, degudes a creuament amb *MINIMUS*, amb *MENDICUS* i amb el citat *margarite*, incloent-hi el cast. mod. *MENIQUE* [1495] i per als detalls, remeto a aquest article del *DCEC/DECH*, i en especial a les notes, que ací no caldrà ni resumir.

El que no podem deixar d'explicar ara és que unes formes molt semblants es troben en cèltic, amb les quals ja varen relacionar *minyó* i tot aquest grup, Diez (*Wb.*, 214-5), Thurneysen (*Keltorum.*, 69) i algun altre. Però observem que a aquest tipus cèltic no se li coneix etimologia indoeuropea, i que en cèltic alternen les variants fonètiques *MIN-*, *MEIN-*, *MAN-*. Es tracta, doncs, d'un de tants termes acariciatius o hipocorístics que han inventat les mares per a llurs menuts i xicarrons, tal com ho són els tipus sindònims *NINN-* (*NENN-*) (> *nin*, *nen*, *nan*), *PICC-* (it. *piccino*, *piccolo*, cast.-port. *pequeño*, -eno etc.).

En aquestes condicions s'explica ben fàcilment que aquesta paraula hagi servit igual per designar les coses xiques que les bufones i gentils: fr. *mignot*, -on, *kymri mwywn*, bretó *moen*, i que s'apliqui també, al gat com a terme afectuós, amanyagador. Altrament afegim ara que no hi hauria menys raons per relligar-hi una família germànica, la de l'a.-al. mj. i modern *minne* 'amor, festeig d' enamorat'. Car el b.-al. ant. *minnia* f. no sols vol dir 'amor' sinó també 'l'estimada' (cf. el cat. *minyona*, i el poètic *sa minyona*, fr. *ma mignonne*) i b.-al. ant. *minnion* 'amar'; però hi ha més: el b. al. ant. *minnisto*, en gòtic *minnista*, és 'mínim, petitíssim' («geringste»), b.-al. ant. *minson* 'empetitir', gòtic. *mins* 'menys'. Certament amb tot això es mesclen dues arrels indoeuropees: la del ll. *mens*, *mentis*, angl. *mind*, i els altres del sentit de 'pensar', 'cogitació', d'altra banda la del ll. *minus/minor*, al. *minder* etc. Però això no explica semànticament el sentit amatori i hipocorístic de l'al. *minne*, i cal admetre que en aquest grup germànic s'han acumulat tres arrels distintes.

Una d'elles fou l'arrel *MIN-* que serví de base a **MĪ(N)NĪON-*: d'on ve el nostre *minyó*, fr. *mignot*, *mignon* etc., i alhora el tipus *MĪNNĪ(N)NU-* del gallegoportuguès, lleonès, bearnès etc. La qual, al capdavant vingué també a parar en aqueixos mots cèlt. i germ.

Acabem tornant a desfer els grossos errors que sobre aquesta família han dit alguns romanistes. Algú va arribar fins a l'enormitat de creure que el port. *menino* era un manlleu o un equivalent del cast. *mi niño* (cites

en el dicc. de Nascentes). Altres errors s'expliquen una mica més, com una reacció desorbitada contra el suggeriment d'un origen cèltic. Això ens fa comprendre que M-Lübke (seguint Sainéan, *BbZRPb.* 1, 65 i seguit per Spitzer i *AlcM*) admeti que *minyó* i família surti d'un nom amanyagador del gat (a la manera de *mixet* o fr. *minet*): idea més desenraonada que si admetéssim que aqueixos hipocorístics del gat, en sentit contrari, provenen de la idea d'«ésser menut» i 10 'ésser bonic', que està a la base del nostre.

Més raonable que tot és que una cosa i altra ve directament del terme *MIN-* de creació expressiva, per a la noció de petit i tendresa. M-Lübke cau de més a més en l'absurd d'admetre que el port. *menino* és manlleu del castellà: perquè no veu l'explicació fonètica que dono ben desenrotllada en aquell article. Spitzer (*Nph. Mgn.* xxii, 46) suggeria que el cast. *meñique* fos manlleuat d'un cat. **menic*, sense espantar-se pel fet que no existeix tal mot en cap font catalana. Bruch cuitava per tant a rectificat-lo, dient que venia d'un gascò **menic* 'menovell', però aquest tampoc existeix! Sembla la comèdia dels disbarats. I tot plegat s'explica només pel tossut prejudici que existia contra les etimologies per creació expressiva, abans que el dissipessin les obres de Schuchardt, Sainéan i llurs continuadors.

DERIV.: *Minyaco*. *Minyerola*. *Minyer* [Àger, *BDC* XIX, 170]. *Minyol*. *Minyonada*. *Minyonalla*. *Minyonàs*. *Minyonatge*; *minyonesa* [S. xvii]; *minyoneria*; *minyonia* [fi S. xiv]; 'criaturada, acte lleuger': «en matrimoni --- per son engronyiment o ontes amagades --- grans mals nexen d'aqueixes minyonies», Eiximenis (*Dones*, § 48, 80.6f.); «La *minyonia* d'un infant orat», bon llibre de Llorenç Riber (1935), o més ben dit l'únic bo que escriví, car per desgràcia no ens va deixar la pariona segona part, *L'oradura d'un adult vanitós*. Reminiscència, com sempre, dels mots d'un gran poeta: «--- / sanitosa flaire / de la pagesia / --- / llumeneret blau / que l'ànima atrau / de la *minyona* / ---», Alcover (*La Serra*, v. 124).

Minyonejar [S. xiv] amb el sign. 'fer criaturades': «les monges solen / --- / en les vesprades / d'agost, anar / camí de mar, / a la banyada; / en la tornada, / *minyonejant* / venir, jugant / joc de mantades»; «fet t'an mil faltes, / e ja te n'altés? / ara te'n dol! / Ara les vols? / tu *minyoneges*! / Ja les bandeges, / tantost les guies / ---», JRoig (*Spill*, 5479, 6555). *Minyonívol* 'propi d'un minyó o minyona, sobretot d'aquesta' [*Dfa.*]; *aminyonat*. *Desminyonar* [*DAG.*; JMSagarra, *All i S.*]; + *desminyonament*.

1 Doncs, al capdavant, la mateixa grafia incompleta que quan trobem en mss. medievals *ayel* per *ayél* o *maya* per *mayá*. És veritat que un corresponal d'Àguiló li féu a saber que es diu *miona* per *minyona* a Berga (*DAG.*); i *AlcM* encareix que algú els ha reportat *mió* com a pronúncia cerdana, empordanesa, vigatana, garrotxenca. Potser sí. Tanmateix sempre cal desconfiar de les acostumades lleugeres de pseudo-filòlegs més o menys llegits, mentre no consti per les orelles d'un dialectòleg, o d'un erudit crític. El que indueix a malfança és la grafia *miió* amb